

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes számonkötés
Lapunk számára
külföldi hirdeményeket
elfogad: Hassenstein
és Vogler Hamburg és
Altonában; Mollen Ottó,
majna-melkeli; Frank-
furtban; Oppelk A.
Beschen; Lauffe Bul-
ter és társa Páriban;
Goldberger A. T.
Berlinben.

Debreczeni löversenyek.

(Október 9- és 11-kén.)

Löversenyek elseje e hó 9-kén d. u. kedvező időben. — bár esőhány miatt kissé kemény talajon ment végbe. Pályabírák voltak: Rédl György, Szentimrey Kálmán és Kiss Lajos urak. Tisztaság: Tisza Kálmán ur. Indio Cavaliero és gr. Károlyi Gyula. Első volt az 500 ftr-os paripaverseny (Hack-Stakes) Magyar- és Erdélyországban nevelt 4 éves idős félvér lovak számára. Távoltság 1 1/2 a. mértföld. Tét 10 ft. fuss vagy fizess. A második ló 50 ft. Urlovarok színeikben. Ez érdekes futtatásra 4 lóval a diadalért küzdendő (m. n. 1.) Blaskovich Miklós ur. „Beatrice”-a. ap. Snowstorm, any. Beatrice 135 fonttal; fehér test, fehér ujj és sarka; lov. gr. Szápáry Iván. 3.) Semsey Lajos ur. 6 éves sp. k. „Doubtful”. ap. Y. Jerry, any. Alice. 135 ft. fehér test, sarga szalag és sarka, lov. maga a tulajdonos. 4.) Bay Ödön 6 é. p. h. „Pajtás” ap. Atlas. 135 ft. kék test, vörös ujj és sarka, lov. gr. Desseffy A. Vezetett Beatrice, nyomban Madaras s tövid távolban utána Pajtás és Doubtful. Az erdő alatt Madaras nyomon kezdte a vezető Beatrice-t s csakhamar elsőnek kizűdte föl magát, míg ezalatt a Doubtful a második helyért vívott, míg csakhamar meg is nyert s Madarasnak féltelmes vetélytársává kezdte válni; azonban a kis-kartali paripa, mílvelegé fontartá a kivított előnyt s pár löhosszal győzött. Másodiknak Doubtful, harmadiknak Beatrice s végül Pajtás érkezett be. E verseny 3 percz alatt ment végbe. Ezt követte az „Alföldi” díj. Minden a birodalomban eszikött és nevelt mén és kanca számára. Távoltság 2 1/2 mértföld. Tét 100 ft. Bántat 50 ft. A második ló a tét és bántat fele. Ot ló futott e díjra, u. m. gr. Pálffy Pál 4 é. sp. m. „Transylvaniana”, ap. Italian, any. California, 115 ft. vil. kék sga. csikos test és sga sarka, lov. Parson. Blaskovich Ernő ur. 4 é. sga. k. „Water-nymph” 105 ft. fehér test és ujj, kék sarka, lov. Harrison. B. Podmaniczky Géza 3 é. sga. k. „Arany”, ap. Cotswood, any. Y. Miss Armitage 85 ft. vörös test, fehér ujj és sarka, lov. Pawlett. Gr. Stabenberg József 3 é. v. p. k. „Pretty Maid”, ap. Profet, any. Samhan 78 ft. kék test, sarga ujj, fekete sarka, lov. Friese. Semsey Lajos ur. 5 é. fek. m. „The Colonele”, ap. Gambia, any. Alice 109 ft. fehér test, sarga szalag és sarka, lov. Lowe. E futtatás a legnagyobb érdekeltséget kelté mindenkiben. A tavaly győztes Colonel, a jőhírű Transylvaniana és Water-nymph győzelmé feletti kérdés ágazott szét. A legszebb futás, mely a debreczeni gyepen végbe ment. Vezetett Transylvaniana, utána Pretty Maid, Arany, Colonel, Water-nymph. E rendben haladtak el a pályafőnél; az erdő alatt Water-nymph 3-diknak kizűdte föl magát s

Pretty Maid-dal a második helyért küzdött, melyet az utolsó fordulatnál biztosítván, a Transylvaniana elsőként késsé kezdte tenni, mely azonban mindvégig vezetve, körülbelül löhosszal győzött a Water-nymph ellenében. — Harmadiknak érkezett be a több löhosszal Pretty Maid, után a Arany s végre Colonel, mely egyelőre benne vetett bizalmunkat ezuttal meghibúsítá, mi leginkább a lábái állapotához nem mért száraz, kemény talajnak róható föl. A futási idő tartama 4 percz volt. E verseny után jött a „Földészek verseny”, melyre csak 5 ló állt ki s ezek közül is egy a pályá közepénél kitört s a versenytől elesett. Első, mely beérkezett Bárony s Sándor pandur „Mérgek” nevű 6 é. pejlova nyert 70 ftrót; a második díjt (20 ft) nyerte Torma István 6 é. pejlova, míg a harmadik díjt (10 ft) Dombi Sándor 6 é. sárgájának jutott. Idő 4 percz. Következett az „Ostor díj”, több versenyekelő által ez évre ajánlva. Egy-szer körül a pályán. Tét 5 ft. fuss vagy fizess. Teler legalább 120 font. Futat minden szabócsi, bilári, hajdukereleti és debreczeni földirtokos nem idomított és nem telivér lova. A tét fele a második ló, a harmadik tételt menti. Két ló nevezetett e versenyre, u. m. 1.) Bottka Béla ur Black Cloud, ap. Clincher, any. Simolenska, vörös test világoskék ujj és sarka, lov. Szerdahelyi Gusztáv. 2.) Bernát Bertalan ur „Sölyöm” nevű sárgája, lov. Szentimrey Kálmán ur Black Cloud az indulóponttól kis távokra versenytársától a vezetést átvéve s canterben érkeve besok löhosszal előbb érkezett be. Idő 4 p. Egyelőre igen csendes futás volt. — Az első napi verseny az 500 ftr-os „Együtt-díj” rekeszté be. E verseny 4 éves és idős Magyar- és Erdélyországban nevelt és eszikött félvérlovak számára, melyek egyjeleti tagnak bona fide tulajdonai, rendeztetett. Tét 25 ft. f. v. f., a tétosz fele a második ló. Távoltság 2 1/2 mértföld. — Urlovarok színeikben. Futottak: Blaskovich Miklós ur. id. sp. k. Gemma, ap. Alert, any. Beatrice 130 ft. fehér test és ujj, kék sarka, lov. Blaskovich Ernő ur. Gr. Stabenberg József 5 é. p. h. Sam Slik, ap. Compaedior, any. Samhan 125 ft. kék test, sarga ujj, fekete sarka, lov. Luger Tivadur ur. Semsey Lajos ur. 4 é. f. k. Apollonia, ap. Gambia, any. Alice, 120 ft. fehér test, sarga szalag és sarka, lov. gr. Szápáry Iván. B. Kotze 6 é. p. h. Hogy volt, ap. Alert, 135 ft. fehér test, fekete szalag és sarka, lov. gr. Chorinsky Fr. Vezetett Sam Slik, utána Gemma, Apollonia. Hogy volt. E rendben nyargalva el a nézőtér előtt, az iram gyorsulni kezdte, de a hatalmas vezető nem engedé magát megelőz-tetni s előnyét mindvégig megtartva több löhosszal ostromsapa-mélkül szepent győzött. Másodiknak Gemma, harmadiknak Apollonia s rozsz negyediknek Hogy volt érkezett be. Idő 5 1/2 percz. —

csátatott. Három ló versenyzett a szép tisztelődijért, jelesen 1.) B. Podmaniczky Géza „Madaras”-a. 135 ft. vörös test, fehér ujj és sarka, lov. gr. Szápáry Iván. 2.) Semsey Lajos ur „Doubtful”-ja. 135 ft. fehér test, sarga szalag és sarka. 3.) Gr. Esterházy Miklós „Schafhaexel”-je. ap. Alert, 125 ft. kék test, sarga ujj és sarka, lov. maga a tulajdonos. — Vezetett Madaras, nyomban Doubtful és Schafhaexel. Az erdő alatt a nézőtér átl-ellenében Schafhaexel a második helyért erősz küzdelmet fejt ki Doubtful ellenében, de a kivított előnyt csak pár pillanattal tartatá fon, mert Doubtful még csak most látszik tehetségét kifej-tetni s az elsősegért nagy erélyvel küzdött a kartali lóval s a kettő közt legelőkezebb futás fejlődött ki, mely a Doubtful győzelmével végződött. Utána löhosszal Madaras és jóval hátr-ább Schafhaexel érkezett be. Idő 3 percz. A második futás a „Szab. kir. Debreczen város díj”-ra (100 arany) történt. E díj a Magyarorszában (ide értve Erdélyt, a volt szerbajvidáságot, temesi bántsgot, Horvát- és Tótországot) született mén és kanca lovakra tüzetett ki. Távoltság 2 mértföld. Tét 10 arany, fele bántat. Tét és bántatöz fele az első, fele a második ló. Futottak: Blaskovich Ernő ur. 4 é. sga. k. „Water-nymph” ap. Cotswood, any. Mermaid 113 ft. fehér test és ujj, kék sarka, lov. Pawlett. Gr. Károlyi Gyula 3 é. sga. mén, ap. Forbiden fruit, any. Fides, 95 ft. kék test, vörös ujj és sarka, lov. Harrison. Gr. Esterházy Miklós 3 é. sp. m. „Bánk bán”, ap. Forbiden fruit, any. Mirba, 95 ft. kék test, sarga ujj és sarka, lov. Parsons. Bottka Béla ur 5 é. p. k. „Minimata”, ap. Frantic, any. Parva, 119 ft. vörös test, világoskék ujj és sarka, lov. Lowe. Vezetett Water-nymph, utána Minima, Bánk bán s a nagykarolyi sarga. Ily rendben haladtak el a nézőtér előtt, amidőn a nagykarolyi ló gyorsítani kezdé iramát és csakhamar másodiknak nyomult föl, a hatalmasan előre törekedő Water-nymphet közelebbe meg. E két ló egymással való küzdelme kezdé a közérdekeltséget fölélegíteni, azonban Water-nymph mindvégig ura maradt helyzetének s két löhosszal győzött a nagykarolyi előtt. Harmadiknak Minima s negyediknek Bánk bán érkezett be. E futást az „Akadályverseny” követe. Futatott minden ló, kett, egész 3 mértföldig 12 akadálylyal: a legnagyobb árok 12 láb, legmagasabb sötény 3 1/2 láb, mindegyiknek egyszer elő kell fordulni. A nyertes a pályaköztéig viseli: a második ló kettős tételt kap. — Indult 6 ló, u. m. 1.) Szentimrey Kálmán ur. id. sp. h. „Vándor” ismeretlen származású; 135 ft. vörös és feh-ér csikos test, kék sarka, lov. a tulajdonos. 2.) Blaskovich Miklós ur. k. „Beatrice” 135 ft. fehér test és ujj, kék sarka, lov. B. Podmaniczky Géza. 3.) Gr. Szápáry Iván id. p. k. „Inher-ritress”, ap. Cosack, any. Edith Plantagenet. 135 ft. kék test és sarka, fehér ujj, lov. a tulajdonos. 4.) Gr. Esterházy Miklós id. f. v. p. h. „Bajnok”, ap. Cato, 135 ft. kék test, sarga ujj és sarka, lov. a tulajdonos. 5.) Gr. Stockau id. fr. s. l. „Professor”, ap. Confessor. 140 ft. vörös test, sarga ujj és sarka, lov. a tulajdonos. 6.) Blaskovich Ernő ur. Lucknow ap. Surplice, any. Nelly

TARCSA.

Második adoma, Csokonai életéből.

Két világ kapcsu, ur kedvelje
Üdvöz légy Né szép apunk!
Kitalál mi a borig gondozó
Nedvét öröksegi kapunk.
Üdvöz légy Bachus! ki korán sem
Cselckedtetl ám bortorlat.
Hogy Indiák királya helyett
Inkább vágytal lenni Borur.
Hány jobbágy hajt té országodba
Térdet fejt oltárodnál?
Ho meg olvasnád, nagy számuktól
Nem hiszem nem iszonyodnál.
Nem is ok nekül. A bor a büt,
Gondot, bántot kirtja:
Baldogtalan szerelemnek nincs
Nagyobb örvénye és sirja.
Főléleszi a test s léleknek
Lankadt erőit egészen.
A gyáva, felénk tőle bátor,
Sőt vakmerő hőssé leszen.
Vitéz sem volt nagy ellensége
A gond-csüti italnak,
Kedélye vidám hangulatát
Gyokran közsomárette annak
Mint költészet-tanár Borurnak
Burgóbb tisztelőjévé lett
Mint megengedhetné a féken
Tartott tanodai élet.
Noha kitünőbb tanítványait
Még borral is megkínálta,
Etekért a professori kar
Kigyót-bekát rókálta.
„Rosz példát ad a tanoncoknak,
Dolgot kerul, rendet nem tart,
Meg kell idézni, mert máskint nem
Háríthatni el a zavart.”
Látta Vitéz mint toronyosodnak
A fellegek feje felett,
Látta, hogy közölök mindegyik
Bösz villámokot rejtget.
Sok küzdés után eltökéli. —
Nehogy az efeletti gond
Tovább kinezze, — hort nem izik
Es Borurnak végbucst moad.
Hogy pedig ez költőhez illő
Modorban mehesseon végbes.

Borur számára egy nagyszerű
Végítességtelert tervez.
Melyben sirások, gyszos felek
A tort előbb elköltendik,
S Borur hollesztet már kiürült
Kész tev után rögtön összejön
Mehittelek tanítványival
Miert? mi várás? s mint akarja
Megelőzni? mindent ki vall.
Szivük vérezt kedvelt tanárjuk
Mellátlan szenvedésért,
Tervét hit mindnyájan helyeslik
Es kiki részvésett igért.
Antán osztják a szerepeket,
Ez fejt hoz, amaz pedig
Teretely tolgya vén tovénel
Sirásórl intézkedik.
Egyik fályákat, másik torhos
Való készleteket szerez.
Mig más egyén, ha izelless bir
Gyepaszatnak helyet keres.
Magának tartja föl Vitéz a
Temetés szellemi részt,
S ir verset, imát, bucsuztatót
S holottas éneket készít.
Ó ügyel arra, hogy tojaki
S bakur bőven legyen velek,
Léssék mily tüzleke volt, mig élt,
Borurnak, a gyszos felek.
Minden kész végre. A nagyerdőn
Összegyulni hát nem késnek
Egy — lombos fak övezte völgybeu,
Ez helye a temetésnek.
It szőnyegként zárt parasit fedt
Az erdő fátlán nyilásit,
Egyik végen díszik gyepaszat,
A másikon gyasz sir usit.
Asztaluk paprikás csirke, sült,
Túrós derelye, csirégre,
Hó borokkal telt kancsó, bögrék
Terhe alatt szinte nyögö.
Horzáltsanak a tort élvezni
Mohó étvágygyal, s midőn már
Az utósó csepp bor elfogyott,
S a nap is hanyatlón jár,
Kezével int Vitéz, Főlkelve
Gyujtot fályákat ragadnak,
S korulálják az állványit, melyen
Hölltest — üres kancsó vannak.
Megszund a halottas ének,
Két a gyászima követi,

Antán Vitéz bucsuztatóját
Szivrehatón rebegi.
S mint elhangzott a végbucst,
Négy ifju vállra emelt
A gyszó állványt a vitte zokogva
A tátozgo mely sir felé.
Lebocsújták Borur hollesztét
Órák nyugalmi helyére,
Melyből a jobb rész, a tisz lélek
Már szebb haszájára tere.
Első marok földet a forrón
Tisztelt hamvakra Vitéz vét,
S hentes halomt épít csakhamar
Feletük a köztös részvét
S mintán volt imádoztukért
Könyök arja foglyit pereg;
Böldog feltámaszt reménye
Alatt halottjuk szenderg
S mintán a sirverses feján
Vad borig-fuzér díszelg:
Bucsuókat hánnya távoznak
A megsomorodott felek.
Vitéz a gyszószertartás után
Senki nem látta vidáman,
Busan jár, kel, miutha gyöttrés
Valamely átkozott Daemon.
Leczkéit bádogyadon tartja meg,
Gépszernleg végzi tisztét,
Sebes ropúl szellemzárnyait
Szőlankint bánat tépi szét.
Ki forgatva az egész ember
Régi jókedéből s derült
Alakjából, minden bíralmas
Társaságát szorosan került.
Igy folyt ez egy pár hosszú bötig,
Közdelek felni barátai,
Hogy rájuk nézve tán örökre
El fog veszni Csokonai.
Imágmitha ki cserdelték volna
Egy raggel oly hirteleni
Átváltozás állt be Vitéznel
Mit nem mertek reményleni,
Megjött jó kedve, erca derült,
Ismét a volt vig czimbora,
Mi oka? tán lelki erélye?
Vagy tán inkább titkok bora?
Ezt gyanták sokszor rászédte
Társai, mignem egy este,
A gyantakvók táborra Vitéz
Titkát csakugyan kileste.
Ott ált ő szerény kunyhójába
Mécsvilágául, szekrény mellett,

Gwynne, 150 fnt. fehér test és ujj, kék sapka, lov. gr. Szápary István. A futás az erdő alatt kezdetét meg. Vezetett Vánhor, amely az első sövényt ledöntvén, a többiek az erdő aljára vezető út felé visszamaradt; a negyedik akadálynál a vezető párja Professor is lován nélkül maradt s utána csakhamar Bajnok vezette kormányt, miután Beatrice, Lucknow, Inheritress baj nélkül folytatták a versenyt, szép ugrással vonulva a nézők előtt el. Ezalatt a Professor és Bajnok közben folytatott a pálya keleti részén azonban az agrátus között Professor első láb megráncolt s versenyképtelen lett. Az erdő alatt ezekben Beatrice, Lucknow ellenében igen szép előnyt vitt ki — nem is említve a távolabb hátra maradt Inheritress-et és Bajnok-ot — s mármár győzelme fölött kételynek nem lehet helyet adni, midőn az utolsó legnehezebb akadálynál Beatrice bukászatát vetvén, lován nélkül maradt s az elsőséget s főnyereményt az utána sietett Lucknow-nak lón átengedni kénytelen. Beatrice számára azonban mégis ama vigasztalás maradt fön, hogy gr. Károlyi Gyulában új lovarnyerve, másodikának érkezett be, utána Inheritress. Szerencse volt a bajban, hogy anyai hullás mellett, a lovakorban semmi veszélyes sérülés nem történt. Ez verseny nyeregménye 1300 forint kivül egy gyönyörű művelésű ezüst serleg volt, melynek egyik oldalán a szavak állának: „Az első debreczeni akadályverseny nyeregménye, emlékül adja Sennyey Lajos, okt. 11-kén 1864.” Másik oldalán a Sennyey család címere díszíti. — Félórán később a 100 fntos „Ügét verseny” vette kezdetét, melyre négy kettesfogatu szekér jelentkezett. A pályának egyszeri meghiérése volt a cél. Tét 15 ft. v. f., melynek egyszeri meghiérése volt a cél. E verseny, a nézőtér előtt egymással ellenkezőleg állított két szekérrel vette kezdetét. Indult először Bay György és Kállay Emil urak kettős fogata. Előbbit hájtá Szentimrey Kálmán ur. Az elsőnél B. Podmaniczky Géza, a másodiknál Blaskovich Ernő ur levén ügyelő bíróul választva. Kállay Emil ur fogata 6 p. 5.43 m. p. s. Bay uré 7 p. 48 m. p. alatt érkezett be. Másodszor Zoltán János ur kettős fogata (hajította Szentimrey Kálmán ur) és Kállay Emil ur újabb kettős fogata állott elő. Először érkezett be Zoltán ur fogata 7 p. 42 m. p. s. Kállay uré 8 p. 10 m. p. alatt. Most a két előbb beérkezett fogat indult új versenyre, melyben Kállay Emil ur loval lettek a nyertesek, melyek 6 p. 47 m. p. alatt érkeztek be. A „Vigasz verseny”-re, melyre 200 fnt volt kitűzve, két ló nevezetett, u. m. Sennyey Lajos ur „Apolonia”-ja, ap. Gambia, any. Alice, 120 fnt. fehér test, sárga szalag és sapka, lov. gr. Szápary István és Gr. Esterházy Miklós „Schafaxel”-je, lov. mag. a tulajdonos, Apollonia mindvégig vezetett s mintegy két lóhátszalag elűzte meg versenytársát. Így ment végbe az idei lovaseny. Sajnos, hogy ez évben a mult évi inség okozta nyomasztó anyrai körülmények miatt sokkal kevesebb néző közönség volt, mint a mult években. Más oka a néző közönség e kiesésnek volt, mint a mult években. Lehet élvényi, tisztazott nagyobb embertömeg lehet látni, mint a tulajdokoknál nézőtérben. A verseny-egyetlilyki kijátszása már annyira a botrányosságig fajult, hogy ez idén az előbbiek ösztölybeli körül is nagyszámúan tartkolták ki a legalsóbb népcsoportból, amint ezt távésünk segélyével még tisztábban szemlélni alkalmunk volt. Tiszteletly a demokratikus elveket mindenkiben; azonban ez erdő felől nézőtér, két ókbl nem lehet helyeslünk, 1-ször: mert az az egyelőrvására, megontására irányul; 2-ször: mert azon oldalon az előforduló botrányok meggátására a hatóság folyteletly teljesen hiányzik s a futtatás alkalmával a versenyköz helyzete is emellogva több veszélynek van kitéve. Az árkokon való beszökések is nagyon divánba jöttek s a beszököttek amellett, hogy ingyen maradtak, az egytel által az úrok meacében nagy költséggel ültetett akác-csemekék körül tömördeket kitörödeltek s így kétszeres hárt okozának. Fölötte kívánatos lenne, ha célszerű mód találnánk ki, az ily botrányos visszaléte meggátására nézve. Y.

Dr. Gall borjavitási rendszere.

A bortermesztők azon reménye, hogy az 53 helyföldtől a nyár mulasztását, nem teljesült s a legrosszabb kilitást nyulja, mert nemcsak a mennyiség lesz kevesebb mint tavaly, hanem a minőség is rosszabb, miután a jó bor fölékelte, t. i. a bort képező lények helyes keverése hiányzik. Ily körülmények közt előszerű újból fölemlíti a borkészítés azon módját, amely amár nem új, még sem nyert Magyarországon oly elterjedést mint amint megérdemelné látszik, és amely mind arra alapítva, hogy a borképező anyagok, amely a mustban van, helyes aránya, a jó borkészítésre előállítassék. Csak a teljesen éretl futrú tartalmazzák ugyanis a must alkotórészeit, t. i. cukrot, vizet, savanyút, mézget, — melyekből az erjedezés fejlődik ki, — azon mennyiségben, amely megkívánatik, hogy a forrásnál tevékeny természetű erőt a mustból jó bort állítsanak elő.

A borvegyeszték szerint az éretl erőtlen futrú közt csak az a különég, hogy ez utóbbiak nem tartalmazzák a bor-képezőre nélkülözhetetlen kellekelt elegendő mennyiségben, mert a cukor, bors és alma-savanyú, az éretl futrúban és ipoly tökéletesen van kifejölve mint a legérettebbben. Az éretl futrú kevés cukrot és gyakran vizet is tartalmaznak, savanyúhoz képest, és víz- meg cukorartalmukhoz képest több almasavon hordoztat, pedig a bor ez utóbbiak között a szőlőből, jellemez, de a zamattal (bouquet) össze nem tevéstendű iré.

A vegyeszt közzétevése folytán, bortermesztő vidékeken azon kérdés merült fel, vajon nem lehet-e az, mit a természet kedvezőtlenül évtlen megtagadott, mesterségesen utó pótlói? Ha az éretl futrúk is tartalmazzák a cukron kívül a bort képező lényeket, ugyhogy csak a cukor és víz hiányzik, ezeket a mesterséges pótlék által lehet helyettesíteni olyformán, hogy a kellő arány helyreállítsák, minék folytán az ekepen nyert bor alig leltet rosszabb az éretl futrúkból szármal. Dr. Gall modern Trier-ben éhöl áll: O a bortermesztés az időjárás beteloyása alól bizonyos mértékben emancipálta, mert az általa tett kísérletek már több év óta a legkedvezőbb erelménynt mutatják fel. Találányosa sok oldalról, még egyes német kormányok által is megfátalított, míg az újabb időkben legnagyobb elismeréssel örvend és mindig nagyobb mértékben terjed el. Franciaország elfogalta ezen eljárást, mely Pétit-ot megköveteltett s nagyban kivéti és csak emellett tulajdonítható, mikép az egy évtized óta mutatkozó szőlőbetegség mellett is nemcsak, hogy nem csakként, sőt emelkelt a bortermelés. Pétit maga bevallja, hogy ily mesterséges uton 2000 hect. bort állított elő anyai szőlőből, amennyi rendes uton csak 400 hect. lett volna elég.

Gall csak a rossz évek termésének javítására szorítkozik, míg Pétit fölfedezte, hogy a tükélyben még sok borképező anyag van, amelyből, a musthoz hasonló tartalmu cukrosvízzel vegyve ismét kisajtolva „átalános kilegőz” bort lehet nyerni. A cukrosvíz-bor kevésbé savanyú mint a szőlőbor, kevésbé kővér, de a borkészekdők azt mondják, hogy sokkal finomabb zamattal bor, szoval jobb. (?)

Magyarországon, ahol még azon elvétel uralkodik, hogy a bor nem igényel mesterséges pótlékat, nem igen ismerkedik el e tényt.

Azonban elfeledik, hogy természetes bor nines is, mert az erjedés is vegyeszt processus, melyet irányítani a gondolkodó természet feladata. Gall szerint a cukrosal s vízzel javított mustból azon években, amelyekben a futrú nem éret, még öny oly jó bor nyerhető, mint az éret szőlőből. Igen nemes, zamatos bor egyébiránt csak éret szőlő ad és miután egyes futrúkat a legrosszabb években is megérnek, Gall azok elkülönítést ajánlja.

Amár Gall e tárgyról ir munkájában a szőlőcukort említi, ennek alkalmazása még sem látszik kizárólag föltételezni a sikert. Pétit főmóttelt cukrot használt, melynek magasabb ártát nagyobb élességgel egyenlíti ki.

Ezen eljárás még a szűrés után 8 — 14 nappal is követhető. Megemlítjük, hogy Német- s Franciaország több vegyeszt, mint Liebig, Duberiner és Mauphin — Gall eljárása mellett nyilatkoztak. (S)

Debreczeni hírmondó.

— A magyar kir. udv. kancellária és a keresk. miniszterium, Berghofer Istvánnak a debreczeni keresk. és iparkamara előkévé megválasztását megerősítette.

— Az idei lovaseny alkalmára oly nagyszámúval összeresegelt sportkedvelők közt azon általános ohaj keletkezett, vajha a debreczeni gyepen — mely oly szép jövőre van hivatva — az „akadályverseny” meghonosulna. Ez ohaj valóslíthatása czéljából Blaskovich Miklós és Blaskovich Ernő urak az 1865-ik évi versenyidényre „a kadályverseny”-ére egy tiszteletdíjat a következő kötelezo sorok kíséretében ajánlának föl: — „Azon feltételeből indulva, hogy a debreczeni pályán évenként tartandó őszi versenyek azon időpont, melyen az a kadályverseny nemcsak az országban, de a birodalomban is legnagyobb részvére számíthat: azon feltételeben továbbá, hogy a versenynek intézői, fellogva az előnyt, melyet egy nagyszerű akadályverseny által ezen szép jövendőjü pályára nyerhet, azon fognak lanni, hogy a pályán mindazon kelleknek meg fog felelni, melyeket a várható nagy részvét megérdemel — az 1865-ik évtlen tartandó versenyidényre, egy akadályversenyre egy tiszteletdíjat ajánlunk föl. — A feltételekre nézve ohajtunk, hogy a tövolség legalább 3/4 mérföld, 15 úgrással legyen. A tétel-s s tereheltételekre nézve pedig az 1864-ik évi verseny szabályait elfogadjuk. — A lelkes honiak e szép ajánlata a legnagyobb melegséggel fogadtak — s a jövő évi akadályversenyben résztvenni szándékozók közt legott a következő nevezéseket eredményezte: E. Orsz. Béla, Geney Ferenc, Sennyey Lajos, 2 lóra. Gr. Szápary István, 1 l. Thányi Ferenc, 1 l. Gr. Esterházy Miklós, 2 l. Gr. Wolkstein, 1 l. B. Ludvigovits 1 l. Gr. Szápary Imre, 1 l. Gr. Stockau, 1 l. Gr. Károlyi Gyula, 1 l. Blaskovich Ernő, 1 l. Blaskovich Miklós, 2 l. B. Podmaniczky Géza, 1 l. Szentimrey Kálmán, 1 l. Kállay Béni, 1 l. Gr. Dessewly Aurél, 1 l. Gr. Dégenfeld Imre, 1 l. B. Vécsey József, 1 l. B. Vay Alajos, 1 l. B. Vécsey Miklós, 1 l. B. Perényi Aladár, 1 l. Gr. Szápary István, 1 l. Kállay Emil, 1 l. Gr. Chorinsky, 1 l. Gr. Károlyi Viktor, 1 l. — s így egyelőre, összesen 29 lóra történt a nevezés. Ez eléggé fényes bizonysga, a debreczeni gyep iránti keletkezett szép érdeklétségek, mely a nyarreménynek szolgál zálogul, hogy a multat a jövővel hozza hasonlítható: „debreczeni 16 verseny nem volt hanem léte?”

— Egy halljuk, hogy állandó színházunk díszítványeire s gépezetire az alku közlelebbi napokban 36 ezer oszt. forintban állapított meg. A kolozsvári színház gépezete s díszítványe, mely állítlog a birodalomban a legnagyobbszertek közé fog tartozni, — mint újabbban értesülünk — csak 20 ezer forintba fog kerülni. A különég a kettő közt tizenhátezer forint: mely összeg — megérdemli, ha nyvan a szordégek még meg nem kátteztet, hogy a színházi bizottmány előbb a kolozsvári vállalkozóval is értekeznek, mert a két vállalkozó közt verseny bizonyval árszínkéstét idézne elő, mi nagy nyeregmény lenne városunkra nézve.

— Pénteken délután sajtóújságos tragicomédia esemény színhelye volt piacunk. Egy közölköta négy tojást vásárolván egy falusi asszonytól, eltávozt; azonban csakhamar visszatért, s azon ok rovására, hogy a tojások nem voltak frisek, a dióbus hadi a tojásúrsóna kosarat felborogatta s a szétgurult árucikkeket összetapodta, aztán a legnagyobb önédeltséggel folytatta utját tovább, mitsem gondolva az asszony jayveszkélete és fenyegetésével. Ez is egy azon esetek közül, mely piacunkon különözo változatokban gyakorta előfordulnak: Hogy nyert-e az asszony tojásaitért kárpótlást: nem tudjuk.

— Több debreczeni lakosnak levül az önénelkiki hegyekben szölloge, jónak véltük tudatni, hogy az érmelekli szüretek utóbbi engedély folytán nehány nappal előbb venedik kezdetük. A bírák szürete ugyanis már hónap s a rendes szüret a hét szerdáján leend.

Két szemek kakukk-öröján foga,
Valami várnai kellett.
Megperczen az, eluti éjfélt,
S mint elhangozta dalát,
Vitéz, vidit arczal folnyitja
Szekrénye rejtejt ajtaját.
Ahitatt keresgél benne,
Mig zugából kiemeli
Legdrágább kincsét, csikó-bőrös
Kulacsát, jó horral tel.
Se kérd, se hall, jó nagyot iszik,
Szeme örömkönybe lébód,
De le sem nyeli végső kortyát
Már is arca neki sápad,
Mert a leszkójt jó pajtasok
Gyuy-hacrajt ötvé ablakba
Berontnak rá, ki hitte volna
Ily sötét késő éjszakán!
„Ah! régi cimboránk örüllünk!”
Igy vágnak egymás szavába,
„Hogy mint egy eltévedett juh
Magától Borur akálha.
Nyilt karokkal ölelnek ismét,
— Mert égrehittó vettek
Volt töle s tanítványaidól,
Hogy Borurt eltemették!”
Mint mikor a huszárt meglepi
Az ellen hőz lovassága,
Meghökken, de magát kordjával
Másk perczben már kivájoz:
Nemkülönben a tetten kapott,
Bár szava kissé szemetel,
Hirtelen föltalaj magát
S kéz az elms feleborak!
„Igazatok van!” mond „ezimbork!”
Undok velket követtem el,
Mint zsidók s Péter s Krisztussal
Ugy bánom bor-istenemmel,
Megtárogattam, megfeszítettem
Az irás-tudók szavára,
Vérsz szivem öltatón kincs
Lett üm mindezeknél is.
Bánódotem ugy mint senki más nem,
Bár szándékom tiszta vala,
Ezért bánom megbocsátottól,
Védelti sorom örangyal,
S minthogy szerény ember szándékát
Nyilván boldog isten bírja:
Helyrehoztam mit véstem, mitcz
Több zárva Borur sírja,
Följár hoztam engedelt lelke
Bijelenitni kis kunyhómba.

S hogy öt imádné ne fogadnám
Lehetnék-e oly goromba?
Igen, — hős szeretett kedvesem
Dicsó szelleme legegít
Korútnem s elüzi védszárny.
Borult kedélyem felém.
Nyugodjanak hát békében a
Szent hanyak a sír fenekén,
Borur följáró szellemével
Szivesebben tarsalgok én.
Ti is barátim jól tesztek
Ha gyuy helyt elfogadjátok
Midőn csikó-bőrös kulacsom
Tartalok kocsintóm rátkol,
S ismét Borur lelkerét, aki
Halhatótló feltámadott,
Mig a sírban, melybe temeltet
Csak porhüvelyé havadt ott.”
Igy vagta ki magát Vitéz,
Azajult elfogadtuk,
Együtt vigadnak, együtt isznek
Kivilágos kivrindig. M 1

Színház.

(Sz. T.) Október 7-én Rónay jutalomjátékai s Rónayné 6-ik fellépéteul: „III. Richard.” Dráma 5 felv. Irta Shakespeare, fordította Egressy Gábor és Vajda Péter. Kik a debreczeni közönséget a classico művek iránti hidegséggel vadoják: az este állitánk igaztalan voltáról örömmel győződhetnek meg. A nagy hírű költő remek „III. Richard”-jára szép szamu hallgatóság gyült össze s Rónay szöfélyes vezárlésben magyest járta oly élvezetet nyújtott, midőnben csak ritkán részesülhetünk. Legjobban sikerült neki a katonaihoz érmekek egygőv elváltása; a tetteiből a kitért ördögi karzajra, a kétégebesből a tettergő igényöl elátarozásra, bosszúra ritka tapintattal lért át. Kiválóan szép volt azon némajáték, midőn az általa kivégezettek szellemét, álmot haborgattak, bár a felhirdetésnél, valamennyi szerint kissé hosszúsággal tartott. Rónayné (Lud. Anna) egytellen jelentett szép fellogással játsza. Felemelhetők még Zöldy (Buckingham), Fehérváryné (Margit) és Foltényiné (Erzsébet) kik mindent elkövettek, hogy a jutalomzothoz méltó komolyt lépezenek. — Rónay István figyelmeztetjük, hogy mikor konyelt jelenetek hatását, pajkos tréfa által lefontan, szantszándékkal se igyekeztek. Megrovást érdemel a kisebb szereplők meggondolatlan hanyagsága is, kik szerepeiket kevlővel el nem készülvén, minden lépten-nyomon akadoktat s nemcsak a darab sikerét kockáztaták, de a karzati közönség nagy része botrányos viletkeit is előmozdítottól lönek.

Okt. 8. „Mártha.” Dáma 3 felv. Irta Flotow. Neglehetős előadás, melyben legtöbb tpsot Kaiser Ernst Josefa ossz. és M. Z. aratott. Reszler és Beszler né szintén csinosan énekel. Az ensemble-k különözoen szépen sikerültek. Középrészű közönség.

Okt. 9. „A tüközölő vagy a sorstundere.” Tüteményes tuederege dalokból 3 szakaszban. Irta Raymond, fordította Jakob István. zenéjét szerze Kreutzer. E régi darab a vasári kőhatóság nagy rést előt, mely a vidékről bejöve újabb színi termékek látogatásban nem élvezet találni, visszahatolt szült; az előadás különözoen kel, összevágo volt s nagyobb szereplők különözoen jól játszottak. M. Z. (Azur) szépen énekel s a prózát is jobban hangzoltatá, mint mások. Bihariné (Flotwolt), bár jellemzése egészét alkotnia nem sikerült, több ügyelmet érdemöl jelenet volt. Foltényi (Dumont) és Komáromi (Bálint) de különözoen az utóbbi játéka nagy teltséiben részesült és méltan. Rónayné (Amália), kik szivesebből lépett fel és Zöldy (Volf) megfeszítet, hogy szerepek, be előcsere nemcsak igyekeztek, de tanulmány is fordítottak. Foltényi (Katalin) és Zöldy (Oreg asszony) sok természetességgel játszottak. Telt ház.

Okt. 10. „Dumaszam apó és fia utazása.” Operetta 3 felv. Offenbach e kedélyes operette-je zugig meglölte a színház s szerepek kiösszállásban ezáltal az előadás nem nagy előnyére némi változása történt: a korosztárot Bokodi szemeliesít megjelölésen tolvajra, bár az énrékesek kivételében Urfalvány jobban, Patroklos pedig Komáromi, F. Vilmosnál, kik szerepekben mindig sikerrel játszott, határozottan kevesebb erelményvel. Az „érzékeség ható” cianca újra diadallt; különben, de gustibus non est disputandum.

Okt. 11. „A púpos vagy a rendszeres férfiek.” Nijáték 3 felv. Belot Adolf uton fordította F. Elek Miklós. Finom szövevű francia mű, melyet színészeink öröndetes szorgalommal igyekeztek élveztesse lenni. Rónay (Mégilliet) és Rónayné (Pannina) erőteljes játéka mellett Zöldy (Fauvigny) szép alakításért s Foltényi (Cochart) jellemző maszkarozásait érdemel dicséretet. Bokodi a Carcellier-lele alakoknak szerenés szemeliesítéte; Komáromi (Lambert), Foltényi (Carcellier assz.) s Fehérváryné (Fauvigny assz.) jól játszottak. Bihariné (Gruffnon) és Bihariné (Gruffnonne) játéka erőltetett volt. Közönség, leginkább vidékiek, nem nagy számmal.

Okt. 12. Rónayné jutalomjátékai s Rónay vendégfellépéteul: „A végrendélet.” Eredeti dráma 5 felv. Irta Czárkó Zsigmond. Rónay mint Turay Béla kitűnő volt sba, a negyedik felvonás megjelenésénél többet nem talánk is: túlsáta jöhettek afelől, hogy 5 mindazon kellekkel rendelkeztek, melyekkel egy valódi művészek birtka kell. Antoniai Rónayné szemeliesítéte még pedig igen helyes fellogással. Komáromi (Kereszt Lőrincz) álmegelőt játéka igen jól indult, később azonban a felélt bátorlában újabb csaknem bátorv alakot csinált. Jól játszottak még Zöldy (Margit) és Foltényi (Alpazine) bár az utóbbi szavaltatában a patetikusabb helyeken kevesebb kifejezést volt. Bihariné erejét Biele Viazhoz hasonló erőteljes színekkel kívánó szerepek, meghaladhat. Közönség közép számmal.

Okt. 13. Rónay és Rónayné fellépéteul: „Egy ur és egy asszony.” 6 s. 0. nem feltűnő. Egy felvonás francia vígjáték, melyek előadásban a kis szamu közönség igen jól mulatott. Rónay, Rónayné, Foltényi, Foltényi né egyaránt jelesül tölték be szerepeiket.

